

CASUÏSTIEK SGD (Seniele Gluteale Dermatose)

Patiënteninformatie:

Leeftijd:

80+

Medische geschiedenis:

- COPD GOLD-3, AF (atriumfibrilleren) daarbij anticoagulantia, 2x Femur fractuur, soms zuurstof behoeftig, blanco dermatologische voorgeschiedenis. Geen incontinentie problematiek.

Mobiliteit:

- Minimaal actieve transfers.
- Veel zittend en/of liggend (met hoofdsteun hoog) op advies in semi-Fowler stand.

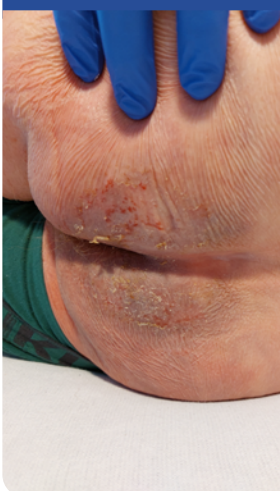
Klachten: Pijn, geen jeuk.

Diagnose: Seniele Gluteale Dermatose (SGD)

Behandeling:

- Inzet Ergotherapie voor juiste houding in stoel in combinatie met een ROHO kussen.
- Inzet diëtiëk voor optimale voeding.
- Insmeren met Maris Care Barrière Crème 2x daags.
- Monitoring door SOG (Specialist OuderenGeneeskunde).

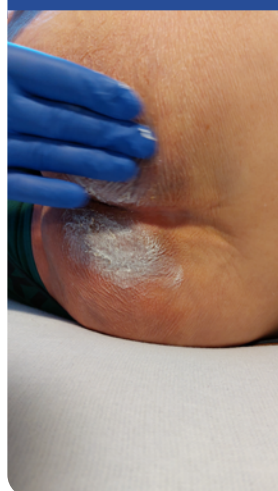
Datum: 06-10-2022

Beschrijving:

- Aan weerszijden van de bilspleet een symmetrische, rood-bruinachtig schilferende verhoorning van de huid.
- Goede capillaire refill.

Datum: 06-10-2022

Beschrijving:

- De schone huid wordt 2 x daags met Maris Care barrière crème gesmeerd.

Datum: 13-10-2022

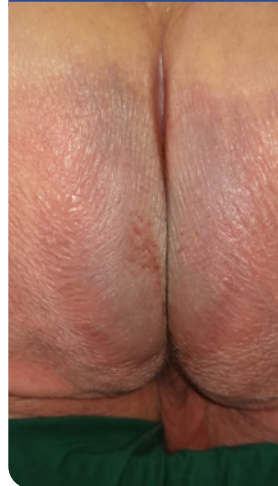

Beschrijving:

- Duidelijke verbetering van de huid; het erytheem (roodheid) is nagenoeg weg, de schilfering is bijna verdwenen.
- Een kleine, rode laesie op de rechterbil.
- Behandeling met Maris Care barrière crème wordt gecontinueerd.

De patiënt geeft aan minder pijn te hebben.

Datum: 20-10-2022

Beschrijving:

- De huid ziet er gaaf uit, een kleine laesie is genezen.
- De patiënt geeft aan geen pijn meer te ervaren.

Behandeling:

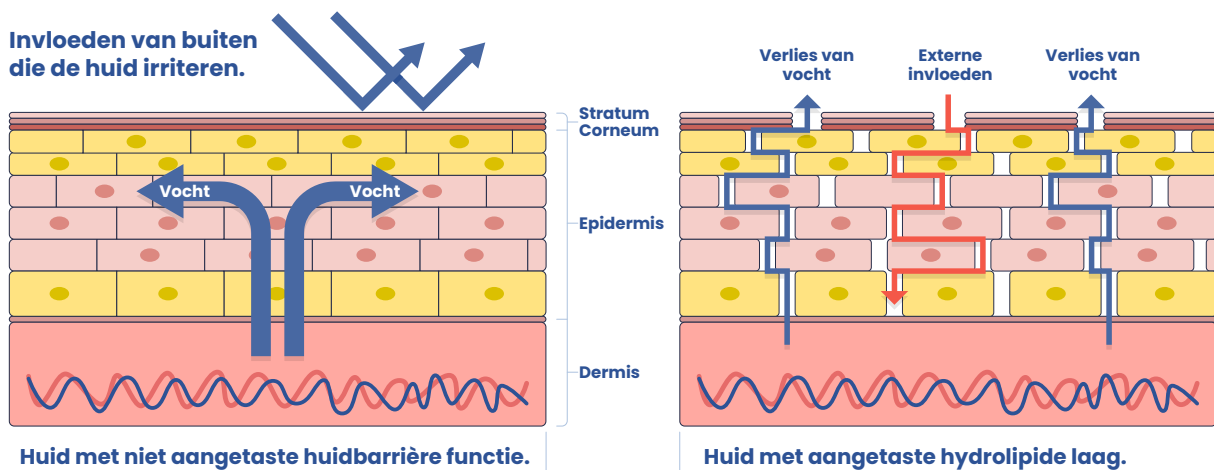
Er is gekozen om voor deze casus gebruik te maken van de barrière crème van Maris Care omdat deze crème enerzijds een kwalitatief hoogwaardig product is, en anderzijds bekend staat als kostenefficiënt. **De barrière crème van Maris Care bevat meerdere ingrediënten die helpen de beschadigde huid te herstellen** en bevat o.a. D-panthenol, bijenwas, aloë vera en dimethicone.

D-panthenol is de voorloper van vitamine B5 en wordt voornamelijk gebruikt in producten die bestemd zijn voor de gevoelige huid. D-panthenol verbetert de hydratatie van het stratum corneum en vermindert TEWL (Trans Epidermal Water Loss).

TEWL is een volledig natuurlijk proces. Het is de manier van de huid om het watergehalte te reguleren. Een natuurlijke factor die de huid beschermt tegen TEWL is de hydrolipide laag. De componenten hiervan (water en vet) vormen een afsluitende laag waardoor het water nagenoeg niet kan ontsnappen. Hierdoor houdt de huid het vocht langer vast en heeft ze geen last van uitdroging.

Bij de verzwakking van hydrolipide laag verliest de huid alsnog water. Hierdoor ontstaan droge plekken en irritaties. De huid kan beschermd worden door de juiste huidverzorging toe te passen die gericht is op het voorkomen van TEWL (het behouden van de juiste hydratatie) zoals in onderstaand schema duidelijk wordt weergegeven.

Note: deze casuïstiek is gemaakt met medewerking van wondverpleegkundige Jochem Schepers.

Achtergrond

De huid is de beschermlaag van het lichaam en vormt een belangrijke anatomische barrière tegen ziekteverwekkers, irriterende stoffen en beschermt het organisme tegen vochtverlies.

De huid, het grootste orgaan van het menselijk lichaam, bestaat uit drie lagen; epidermis, dermis en subcutis.

Een van de functies van de huid is het vormen van een effectieve barrière tussen het organisme en de omgeving. Het gaat om de barrièrefunctie die waterverlies reguleert en die het organisme beschermt tegen externe schade, waaronder mechanische, chemische en microbiële schade. Met de leeftijd treden er veranderingen op in de epidermis, dermis en subcutis, wat leidt tot een dunne, droge en verslachte huid.

De structuur van stratum corneum (bovenste laag van de epidermis, ook wel hoornlaag genoemd) is in een gezonde huid als een bakstenen muur, waarin de corneocyten of "bakstenen" worden omgeven door de intercellulaire lipidelamellen die fungeren als de "mortel" om zowel de stratum corneum-integriteit als de huid doorlaatbaarheid-barrière te behouden¹

De barrièrefunctie van de huid hangt voornamelijk af van de integriteit van de stratum corneum.

Aandoeningen van de huid

Verschillende aandoeningen kunnen de huid beschadigen en de integriteit van de barrière doorbreken wat kan leiden tot ontsteking, verstoring van de epidermale integriteit, pijn en een verhoogd risico op infectie.

We bespreken hier de aandoening **Seniele Gluteale Dermatose**, ook bekend onder de volgende zoektermen:

- Senile gluteal dermatosis
- Hyperkeratotic lichenified skin lesion of gluteal region
- Gluteal skin roughness
- Friction

Seniele gluteale dermatose (SGD) in de volksmond 'grandfathers disease' genoemd is een huidafwijking rond de bilspleet die voor het eerst werd gemeld in Japan². Het is een veel voorkomende - maar zelden herkende - aandoening, voornamelijk gemeld bij oudere patiënten³.

Kenmerkende huidlaesies van SGD zijn bruinachtige schilferende plaques op de bilspleet en aan beide zijden van de billen. De huid is gemakkelijk beweegbaar, vaak droog en gerimpeld⁴.

Secundair kunnen oppervlakkige, snel bloedende ulcera ontstaan, die ondanks de geringe diepte zeer pijnlijk zijn en een slechte genezingstendens hebben⁵.

De fundamentele oorzaken lijken een gevorderde leeftijd (dunner worden en verlies van huidelasticiteit), langdurig zitten (frictie)⁶ en een lage body mass index te zijn⁷. De associatie tussen systemische ziekten en SGD wordt als niet relevant beschouwd⁸. De diagnose kan gesteld worden op basis van lichamelijk onderzoek.

Seniele gluteale dermatose kan sterke gelijkenis vertonen met de volgende huidaandoeningen:

- Decubitus
- Vochtletsel
- Eczeem
- Psoriasis
- Mycose (schimmelinfectie van de huid)

Behandeling

Behandeling van seniele gluteale dermatose bestaat uit het verbeteren van de houding en verbetering de conditie van de huid⁹. De gunstige werking van de **Maris Care Barrière Crème** op de behandeling van Seniele Gluteale Dermatose is te verklaren o.a. door de concentratie **bijenwas** in de Barrière crème.

Bijenwas is een stof die wordt geproduceerd door wasklieren in de buik van de bij. Was verkregen uit honingraten vormt een waardevol ingrediënt dat wordt gebruikt in cosmetica en farmacie¹⁰. In cosmetica wordt bijenwas gebruikt als een versteviger die zorgt voor elasticiteit en plasticiteit van de huid.

Toelichting

Wat is er in de literatuur te vinden over de gunstige eigenschappen van bijenwas?

- Het "farmaceutische" gebruik van bijenwas dateert al uit het oude Egypte: volgens de Ebers Papyrus (1550 v.Chr) om gewrichtspijn te verzachten. In het oude Rome gebruikten veel artsen uit die tijd een crème die bekend staat als "koude crème", die olijfolie, bijenwas en rozenwater bevatte, voor de behandeling van brandwonden, wonden, snijwonden, kneuzingen en breuken. Bijenwas was een van de componenten van de eerste cosmetische crème, die werd gemaakt door Galenus, de grote Griekse arts, in 150 voor Christus, samengesteld uit bijenwas en olijfolie, met een emulsie van water (of rozenwater)¹¹.
- Ruwe bijenwas vertoont **antibacteriële** activiteit tegen verschillende bacteriestammen en tegen de Candida albicans gist¹².
- Bijenwas heeft **verzachtende eigenschappen en vermindert transepidermaal vochtverlies** van de huid. Bijenwas vormt een beschermende (film)barrière tegen vele externe factoren en bevat een β -caroteen (een waardevolle bron van vitamine A) Vitamine A vertraagt de afbraak van collageen en leidt zo tot een snellere regeneratie van de huid na beschadiging^{13,14}.
- Honing is een bijenproduct met een hoge voedingswaarde en regeneratieve eigenschappen en wordt daarom gebruikt in huidverzorgingsproducten. Honing is typisch zuur met een pH tussen 3,2 en 4,5 wat laag genoeg is om verschillende **bacteriële pathogenen** te remmen. De minimale pH-waarden voor de groei van enkele veel voorkomende pathogene bacteriën zijn: E. coli (4.3), Salmonella spp. (4.0), P. aeruginosa (4.4), S. pyogenes (4.5)¹⁵. In onverdunde honing is de lage zuurgraad dus een belangrijke antibacteriële factor.
- Bijenwas, honing, propolis en pollen worden gebruikt om (brand)wonden te genezen en ze hebben tal van functionele eigenschappen zoals: antibacterieel, ontstekingsremmend, antioxidant, desinfecterend, schimmelwerend en antiviraal ^{16,17}.

¹ Elias P.M. Epidermal lipids, barrier function, and desquamation. *J. Investig. Dermatol.* 1983;(Suppl. 80):44s–49s. doi: 10.1038/jid.1983.12. [PubMed]

² Yamamoto T, Mukai H. Hyperkeratotic lichenified skin lesion of gluteal region. *Nishinohon J Dermatol.* 1979;41:798.

³ Michelle Weiting Liang, Joel H. L. Lim, Hui Yi Chia, Shang-Ian Tee and Joyce S. S. Lee Reactive Epidermal Hyperplasia and Angiogenesis of the Rear (REAR): A Proposed Unifying Name for Senile Gluteal Dermatitis and Pruriginiform Angiomatosis *Dermatopathology* 2022, 9(4), 343–354;

⁴ <https://www.huidziekten.nl/zakboek/dermatosen/stxt/seniele-gluteale-dermatose.htm>

⁵ D.E.M van Wijk-Tiemes, J.E.M. Körver, W.H. Bos, M.M.B. Seyger Seniele gluteale dermatose veroorzaakt door frictie NTvDV 2011-04

⁶ Rosemarie de Jong-Met, Wim Opstelten Een man met een huidafwijking op de billen *Ned Tijdschr Geneeskd.* 2015;159:A9292.

⁷ Min-Jae Gwak, Mu-Hyoung Lee, Min Kyung Seven Cases of Senile Gluteal Dermatoses Developed with Ulcer *Ann Dermatol.* 2017 Dec 29(6): 799–801

⁸ Als voetnoot 7

⁹ <http://www.huidinfo.nl/gluteale%20hyperkeratose.html>

¹⁰ Marwicka J., Gałuszka R., Gałuszka G., Podolska A., Żurawski Ł., Niemyska K. Analize van bijenhoning eigenschappen en het gebruik ervan in diëtetiek en cosmetologie. *Kosmetologia Estetyczna.* 2014; 2 : 107–110

¹¹ Fratini F., Cilia G., Turchi B, Felicioli A., Beeswax: A minireview of its antimicrobial activity and its application in medicine PMID: 27633295 DOI: 10.1016/j.apjtm.2016.07.003

¹² Als voetnoot 11..

¹³ Kędzia B., Holderna-Kędzia E. The use of beeswax in medicine. [(accessed on 12 July 2019)]; *Pasieka.* 2014 3

¹⁴ Buchwald R., Breed M.D., Bjostad L., Hibbard B.E., Greenberg A.R. The role of fatty acids in the mechanical properties of beeswax. *Apidologie.* 2009;4:585–594. Doi: 10.1051/apido/2009035.

¹⁵ O' Grady FW, Lambert HP, Finch RG, Greenwood D. *Antibiotic and Chemotherapy.* 7th ed. New York: Churchill Living Stone; 1997.

¹⁶ Kurek-Górecka A, Górecki M, Rzepecka-Stojko A, Balwierz R, Stojko J. Bee Products in Dermatology and Skin Care. *Molecules.* 2020 Feb; 25(3): 556. Published online 2020 Jan 28.

¹⁷ Kędzia B., Holderna-Kędzia E. Contemporary opinions on the mechanism of antimicrobial action of honey. *Postep. Fitoter.* 2017;4:290–297. doi: 10.25121/PF.2017.18.4.290.